

1. παράγραφος με παραδείγματα :

Θεματική περίοδος	Διατύπωση του θέματος-θέσης
Λεπτομέρειες/Σχόλια	Παράθεση παραδειγμάτων ή παραδείγματος που προέρχονται από την ιστορία, την επικαιρότητα, την εμπειρία ή τη φαντασία
Κατακλείδα	Συγκεφαλαίωση-συμπέρασμα

Παρατήρηση : η παράγραφος που αναπτύσσεται με παραδείγματα αναγνωρίζεται εύκολα αν υπάρχουν οι λέξεις ή φράσεις : **για παράδειγμα, παραδείγματος χάρη, λόγου χάρη κ.α**

Η νευρική και η αμηχανία της ήταν φανερές. Η κοπέλα στο λεωφορείο είχε αγωνία γιατί πού θα κατέβει, για το κάθε πότε περνάει το λεωφορείο, για το πόσο κόσμο έχει... Ρωτούσε συνεχώς τους διπλανούς της και είχε την αγωνία ενός ταξιδιώτη σε ξένη χώρα που φοβάται ότι θα χάσει τη σωστή στάση. Ήταν, βεβαίως, φανερό ότι δεν έμπαινε συχνά σε κάποιο από τα Μέσα Μαζικής Μεταφοράς.

2. παράγραφος με σύγκριση-αντίθεση :

Θεματική περίοδος	Παρουσίαση των συγκρινόμενων μελών
Λεπτομέρειες / Σχόλια	Α. τρόπος : παρουσιάζονται σημείο προς σημείο οι διαφορές των συγκρινόμενων μελών Β. τρόπος : παρουσιάζονται όλα μαζί τα γνωρίσματα του ενός μέλους και στη συνέχεια , αντιθετικά, όλα τα γνωρίσματα μαζί του άλλου μέλους.
Κατακλείδα	Συνόψιση-Συμπέρασμα ή διαπίστωση κοινού στοιχείου

Παρατήρηση : η παράγραφος που αναπτύσσεται με σύγκριση-αντίθεση αναγνωρίζεται εύκολα αν υπάρχουν οι λέξεις ή φράσεις **ενώ, όμως, σε αντίθεση, αντίθετα, από τη μια, από την άλλη**

Ένα χάσμα χωρίζει το Σωκράτη από τους σοφιστές. Ο Σωκράτης αναζητούσε τη μία και καθολική έννοια, τη μία και καθολική αλήθεια, ενώ οι σοφιστές υποστήριζαν τις πολλές γνώμες για το ίδιο πράγμα. Επίσης και στον τρόπο της ζωής υπάρχει ριζική αντίθεση μεταξύ σοφιστών και Σωκράτη. Οι σοφιστές ήταν έμποροι γνώσεων, ενώ ο Σωκράτης υπήρξε ένας άμισθος δάσκαλος και ερευνητής της αλήθειας. Το μόνο κοινό μεταξύ των σοφιστών και του Σωκράτη ήταν ότι κι αυτός κι εκείνοι διαπίστωσαν ότι η παραδεδομένη μόρφωση και παιδεία δεν ήταν αρκετή για την εποχή τους.

3. παράγραφος με διαίρεση :	
Θεματική περίοδος	Διαιρούμε μια έννοια στα είδη της
Λεπτομέρειες / Σχόλια	Παρουσιάζουμε τα κύρια χαρακτηριστικά του κάθε είδους
Κατακλείδα	Συμπέρασμα
Λέξεις κλειδιά : πρώτον-δεύτερον, το ένα-το άλλο	

Τα τελευταία όμως χρόνια παρατηρείται μια ακόμα πιο ενδιαφέρουσα τάση, καθώς ανοίγουν μικρά ξενοδοχεία σε ιστορικά κτίρια, είτε μέσα στο Κάστρο είτε έξω από αυτό, πάντα όμως στα όρια της παλιάς πόλης. Ο πρώτος ξενώνας που λειτούργησε μέσα στο Κάστρο αποτελεί και σήμερα μια από τις πιο αξιοπρόσεκτες επιλογές διαμονής. Στεγάζεται σε ένα απλό γιαννιώτικο σπίτι των αρχών του 20ού αιώνα και τα δωμάτιά του, αν και λιτά, έχουν ατμόσφαιρα. Η δεύτερη επιλογή, αν θέλετε να μείνετε εντός του Κάστρου, βρίσκεται σε έναν από τους πιο κεντρικούς δρόμους του παραδοσιακού οικισμού, στην Ανδρόνικου Παλαιολόγου, και στεγάζεται σε ένα πέτρινο εβραϊκό σπίτι. Τρίτη επιλογή: λίγο έξω από το κάστρο, δίπλα στη μητρόπολη, υπάρχει ένα παλιό κτίριο του 18ου αιώνα, το οποίο ανακαινίστηκε και μετατράπηκε σε ένα μικρό ξενώνα 9 δωματίων.

4. παράγραφος με αιτιολόγηση :	
Θεματική περίοδος	Θέση-άποψη που εγείρει το ερώτημα «γιατί»
Λεπτομέρειες/Σχόλια	Εξηγούμε με επιχειρήματα γιατί ισχύει η άποψη αυτή
Κατακλείδα	Συμπέρασμα
Παρατήρηση : η παράγραφος που αναπτύσσεται με αιτιολόγηση αναγνωρίζεται εύκολα αν υπάρχουν οι λέξεις διότι, γιατί, επειδή.	

Η στενή σχέση των νέων με το κινητό τους τηλέφωνο είναι αναμφισβήτητη στην εποχή μας. Αυτό συμβαίνει γιατί το κινητό τηλέφωνο συνιστά ένα πολυεργαλείο με πάρα πολλές δυνατότητες που διευκολύνει την καθημερινότητα . Αποτελεί βασικό μέσο επικοινωνίας και ανάπτυξης των διαπροσωπικών τους σχέσεων καθώς και εργαλείο για αναζήτηση πληροφοριών. Χωρίς κινητό τηλέφωνο οι νέοι πλήττουν, συχνά νιώθουν ότι δεν υπάρχουν. Η εξάρτησή τους μάλιστα γίνεται μεγαλύτερη όταν συμμετέχουν ενεργά στα κοινωνικά μέσα δικτύωσης . Τότε η ανάγκη να χρησιμοποιούν το κινητό πολλαπλασιάζεται, καθώς στην περιέργεια και την ανάγκη για προβολή και προσωπική διαφήμιση δύσκολα μπορούν να αντισταθούν .

5. παράγραφος με ορισμό :	
Θεματική πρόταση	Διατυπώνουμε έναν γενικό ορισμό της έννοιας
Λεπτομέρειες /Σχόλια	Αποσαφηνίζουμε και συμπληρώνουμε την έννοια που ορίζουμε
Κατακλείδα	Συμπέρασμα
Παρατήρηση :	Λέξεις κλειδιά : είναι, ορίζεται, καλείται, ονομάζεται κτλ

Με τον όρο «Πολιτισμός» οι κοινωνικοί επιστήμονες δεν εννοούν μόνο τις τέχνες και τα πνευματικά δημιουργήματα των ανθρώπων. Ο πολιτισμός περιλαμβάνει επιπλέον κοινούς κώδικες επικοινωνίας (π.χ. τη γλώσσα), αξίες (π.χ. δημοκρατία, ελευθερία κτλ.), πεποιθήσεις (τα πιστεύω των μελών για τον κόσμο γύρω τους), κανόνες συμπεριφοράς (π.χ. ήθη και έθιμα), καθώς και τους κοινωνικούς θεσμούς και τις κοινωνικές δομές.

ΑΣΚΗΣΗ :

Να βρείτε τον τρόπο ανάπτυξης και τα δομικά μέρη των πιο κάτω παραγράφων .

α) Ιδιαίτερα σημαντικός είναι ο ρόλος του πρωινού καθ' όλη τη διάρκεια της προετοιμασίας του μαθητή για τις εξετάσεις. Ένα πλήρες πρωινό αυξάνει τη διάθεση και την ενέργεια του παιδιού, για να ανταπεξέλθει τις δυσκολίες του διαβάσματος και των άλλων υποχρεώσεων της ημέρας. Επιπλέον, μειώνει το αίσθημα της πείνας κατά τις μεσημεριανές ώρες, γεγονός που αποτρέπει την υπερκατανάλωση φαγητού το μεσημέρι, κάτι που θα προκαλούσε υπνηλία και μείωση της απόδοσης του μαθητή.

β) Στην έκθεση της Διεθνούς Επιτροπής της UNESCO για την εκπαίδευση στον 21ο αιώνα τονίζεται ότι η διά βίου εκπαίδευση πρέπει να στηρίζεται στους παρακάτω τέσσερις πυλώνες, που αποτελούν διαφορετικά είδη μάθησης: 1. Μαθαίνω πώς να αποκτώ τη γνώση, συνδυάζοντας ικανοποιητικά μια ευρύτατη γενική παιδεία με τη δυνατότητα εμβάθυνσης σε ορισμένα θέματα. 2. Μαθαίνω να ενεργώ με τέτοιο τρόπο, ώστε να αποκτώ όχι μόνο επαγγελματική κατάρτιση αλλά και γενικότερα τη δυνατότητα να αντιμετωπίζω διάφορες καταστάσεις και να εργάζομαι αρμονικά σε ομάδες. {...} Για αυτόν τον λόγο η εκπαίδευση δεν πρέπει να παραμελεί την ανάπτυξη των ατομικών δυνατοτήτων, τη μνήμη, τη λογική κρίση, την αίσθηση του ωραίου, τις φυσικές ικανότητες του ατόμου και τη δεξιότητα της επικοινωνίας, με παράλληλη ευαισθησία στη χρήση της μητρικής γλώσσας.

γ) Τέχνη ονομάζεται το σύνολο της ανθρώπινης δημιουργίας με βάση την πνευματική κατανόηση, επεξεργασία και ανάπλαση, κοινών εμπειριών της καθημερινής ζωής σε σχέση με το κοινωνικό, πολιτισμικό, ιστορικό και γεωγραφικό πλαίσιο στο οποίο διέπονται. Αποτελεί μια ευρύτερης ερμηνείας ονομασία που χρησιμοποιείται για να περιγράψουμε τη διαδικασία, της οποίας προϊόν είναι κάτι το μη φυσικό, το οποίο ακολουθεί τους κανόνες του δημιουργού. Κατά συνέπεια όροι με κοινή ρίζα όπως τεχνικό, τεχνίτης, καλλιτέχνης αποδίδονται σε ανθρώπινες δημιουργίες και δραστηριότητες αυθαίρετες με τη ροπή του φυσικού κόσμου. Στον Δυτικό κόσμο η τέχνη περιγράφεται ως art, από το Λατινικό ars που εν μέρει σημαίνει διακανονίζω, διευθετώ. Η τέχνη, με την ευρύτερη έννοια, είναι η έκφραση της ανθρώπινης δημιουργικότητας και φαντασίας.

δ) Το ποδόσφαιρο μπορούσε να πάρει διαστάσεις φαινομένου μόνο στον 20^ο αιώνα. Η ανάπτυξη της τεχνολογίας, η δυνατότητα δημιουργίας υπέροχων σταδίων και εκπληκτικών αγωνιστικών χώρων και επιπλέον η τελειοποίηση της μπάλας και των παπουτσιών, συνέβαλαν σημαντικά προς αυτή την κατεύθυνση. Πάνω από όλα όμως βοήθησε η τηλεόραση, η οποία έφερε το λαοφιλέστερο παιχνίδι σε κάθε γωνιά του πλανήτη, μεταφέροντας μια υπέροχη παράσταση μπροστά στα μάτια δισεκατομμυρίων φιλάθλων.

ε) Οι νόμοι σε μοναρχικά ή ολιγαρχικά καθεστώτα είχαν μια πολύ μεγάλη διαφορά σε σχέση με τους δημοκρατικούς νόμους: αποφασίζονταν από τον βασιλιά και τους άρχοντες αλλά δεν ίσχυαν γι' αυτούς. Ίσχυαν μόνο για τα υπόλοιπα μέλη της κοινωνίας. Ο βασιλιάς και οι άρχοντες ήταν υπεράνω των νόμων. Στη δημοκρατία, αντίθετα, όλοι οι πολίτες μπορούν να συμμετέχουν στη δημιουργία των νόμων (μέσω των αντιπροσώπων τους) και οι νόμοι ισχύουν για όλους, έχουν αυτό που οι νομικοί ονομάζουν καθολική εφαρμογή: δεν εξαιρούνται ούτε αυτοί που κατέχουν τα ανώτερα δημόσια αξιώματα, όπως ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας ή ο Πρωθυπουργός.

ζ) Περίοδος ονομάζεται ένα σύνολο από λέξεις που εκφράζει ένα πλήρες νόημα. Μια περίοδος μπορεί να περιέχει μία, δύο ή περισσότερες προτάσεις. Στον προφορικό λόγο το σύνολο αυτό βρίσκεται ανάμεσα σε παύσεις της φωνής, ενώ στο γραπτό λόγο ανάμεσα σε τελείες.

η) Ήδη η Βραζιλία είναι γεμάτη από ανισότητες και αντιθέσεις. Πολύ πλούσιοι από τη μία και πολύ φτωχοί από την άλλη, πολυτελέστατα ξενοδοχεία για τους ευκατάστατους τουρίστες, απέναντι από τη ωμή πραγματικότητα των παραγκουπόλεων, με την απόσταση των δύο κόσμων να την ορίζουν μόλις μερικά λεπτά. Στρατός περιφρούρησης αγώνων και τάξης, εναντίον διαδηλωτών στο εκτός ποδοσφαίρου αμφίρροπο ντέρμπι.

θ) Το bullying αποτελεί μορφή επιθετικής συμπεριφοράς, η οποία όμως διαφοροποιείται από τις ενδοσχολικές συγκρούσεις. Στον εκφοβισμό το θύμα επιλέγεται ως ο ανίσχυρος και αδύναμος αντίπαλος, η επίθεση εναντίον του προγραμματίζεται και επαναλαμβάνεται σε τακτά χρονικά διαστήματα, με πρώτιστο στόχο την ανάδειξη και επιβεβαίωση της ισχύος του θύτη. Αντίθετα στις ενδοσχολικές συγκρούσεις τα συγκρουόμενα μέλη είναι ισότιμα, οι συμπλοκές μεταξύ τους τυχαίες και μεμονωμένες, με στόχο περισσότερο ένα "παιχνίδι" κυριαρχίας, παρά την τελική εδραίωση της ισχύος της μιας ή της άλλης ομάδας.

ι) Όσο πιο κοντά μας διαδραματίζεται ένα γεγονός, τόσο πιο ενδιαφέρον είναι. Για την αθηναϊκή εφημερίδα η διακοπή του ρεύματος στην Αθήνα είναι η πρώτη είδηση, για τους «Τάιμς της Ν. Υόρκης» δεν είναι ούτε μονόστηλο. Οι δέκα πρόσκοποι που χάθηκαν στην Πάρνηθα είναι για μας σπουδαίο θέμα, ενώ οι εκατό Ινδοί στρατιώτες που χάθηκαν στα Ιμαλάια πάνε κατευθείαν στο καλάθι. Η έδρα της εφημερίδας ή του πρακτορείου ειδήσεων παίζει αποφασιστικό ρόλο στην επιλογή και την ιεράρχηση των ειδήσεων. Για την τοπική εφημερίδα της Καλλιθέας πρώτο θέμα είναι ο θάνατος του δημάρχου της και όχι ο θάνατος του Μπρέζνιεφ. Το δεύτερο, λοιπόν, αστέρι της είδησης είναι η εγγύτητα.

κ) Είναι γεγονός ότι ο Έλληνας δε διαβάζει, δεν αγαπά το βιβλίο και τη μελέτη. Γιατί όμως; Κληρονομικά βάρη και φυλετικός χαρακτήρας; Μα τότε θα 'πρεπε μάλλον το αντίθετο να συμβαίνει!... Η εθνική κληρονομιά του Έλληνα είναι βαθιά πνευματική. Τότε; Πρέπει να παραδεχτούμε πως ο άνθρωπος δε γεννιέται αγκαλιά με το βιβλίο, του μαθαίνουν να το αγαπάει. Είναι θέμα γενικότερης παιδείας, που ξεκινάει βέβαια από την εκπαίδευση, από τα σχολεία όλων των βαθμίδων. Και εκεί φαίνεται πως υστερούμε. Γιατί εμείς από τα σχολεία βγάζουμε ανθρώπους που ακούν για βιβλίο, ακούν για μελέτη και το «βάζουν στα πόδια»! Κακογραμμένα βιβλία και μέθοδοι σκουριασμένες απωθούν τους νέους από το βιβλίο και την ευπρόσδεκτη και γόνιμη γνώση.